

29. Sağlık Bilimleri Enstitüleri Toplantısı İstanbul, 13-
14 Nisan 2017

Yüksek Öğretimde Sağlık Bilimleri Enstitülerinin Yeri ve Lisansüstü Eğitime Bakış

Prof. Dr. Ender ERDOĞAN

Konuşma Planı

- Giriş
- 2547. sayılı YÖK kanunu ve yönetmelikler çerçevesinde SBE
- LÜE
- Diğer ülkelerde SBE ve LÜE
- Uygulamalar
- Beklentiler
- Sonuç

Giriş

- Bilginin üretilmesi, bilimsel ve teknolojik ilerleme
- Kalkınmanın uyarılması ve sürdürülmesi için
- TEMEL ŞART
- Yüksek nitelikli insan gücü (*bilim insanı, öğretim üyesi, araştırmacı...*)
- BUNUN TEMEL KAYNAĞI
- Lisans Üstü Eğitim programları
+
- Üniversitelerin gelişmişlik/kalite düzeyinde en önemli /temel ölçüt:
- Lisans Üstü Eğitim programları...

Türkiye'de LÜE

- Ülkemizde ilk doktora 1937'de Ankara Ziraat Enst'de
- İstanbul Üniversitesinde 1939
- İTÜ'de 1951'de
- Başlangıç 1946 (4936) Alman ekolüne göre
- 1981'den sonra (2547) Amerikan sistemine göre
- + 26.04.2014 Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği
- 1983'de 27 Üniversite
- 2002'de 77 Üniversite
- 2016'da \approx 200 Üniversite, 330 Enstitü (50 SBE)
- Toplam: 6.000.000 öğrenci (2015)
- LÜE öğrenci sayısı: 428.000 (%7) (Yeni kayıt: 105.000)
- SBE Öğrenci sayısı: 37.500 (%9LÜE, %0.6 Tüm)
- (Yeni kayıt: 10.000)

2547...

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU

Kanun Numarası : 2547
Kabul Tarihi : 4/11/1981
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 6/11/1981 Sayı : 17506
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 21 Sayfa : 3

Tanımlar:

Madde 3 – (Değişik: 17/8/1983 - 2880/1 md.)

c) (Değişik birinci paragraf: 29/6/2001 - 4702/1 md.) Yükseköğretim Kurumları: Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama

f) Enstitü: Üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisans üstü, eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yükseköğretim kurumudur.

t) Lisans Üstü: Yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimini kapsar ve aşağıdaki kademelere ayrılır.

(1) Yüksek Lisans: (Bilim uzmanlığı, yüksek mühendislik, yüksek mimarlık, master): Bir lisans öğretimine dayalı, eğitim - öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

(2) Doktora: Lisansa dayalı en az altı veya yüksek lisans veya eczacılık veya fen fakültesi mezunlarınca Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlığa dayalı en az dört yarı yıllık programı kapsayan ve orijinal bir araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

f) (Değişik: 3/4/1991 - 3708/2 md.) Üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunlar içindeki fakülte, enstitü ve yüksekokullar, kalkınma plan ve programlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesinde Yükseköğretim Kurulunun görüşü veya önerisi üzerine kanunla kurulur.

BEZMÎÂLEM

2547...

Enstitüler

Organlar:

Madde 19 –

a. Enstitünün organları, enstitü müdürü, enstitü kurulu ve enstitü yönetim kuruludur.

b. Enstitü müdürü, üç yıl için ilgili fakülte dekanının önerisi üzerine rektör tarafından atanır. Rektörlüğe bağlı enstitülerde bu atama doğrudan rektör tarafından yapılır. Süresi biten müdür tekrar atanabilir.

Müdürün, enstitüde görevli aylıklı öğretim elemanları arasında üç yıl için atayacağı en çok iki yardımcısı bulunur.

Müdüre vekalet etme veya müdürlüğün boşalması hallerinde yapılacak işlem, dekanlarda olduğu gibidir.

Enstitü müdürü, bu kanun ile dekanlara verilmiş olan görevleri enstitü bakımından yerine getirir.

c. Enstitü kurulu, müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve enstitüyü oluşturan ana bilim dalı başkanlarından oluşur.

d. Enstitü yönetim kurulu, müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları, müdürce gösterilecek altı aday arasında enstitü kurulu tarafından üç yıl için seçilecek üç öğretim üyesinden oluşur.

e. Enstitü kurulu ve enstitü yönetim kurulu, bu kanunla fakülte kurulu ve fakülte yönetim kuruluna verilmiş görevleri enstitü bakımından yerine getirirler.

- Görev ve yetkilerde atıf: fakülte ve dekanlıklar !

LÜE Yönetmeliği

20 Nisan 2016 ÇARŞAMBA

Resmî Gazete

Sayı : 29690

YÖNETMELİK

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından:

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM VE ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik yükseköğretim kurumlarında yürütülen yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik programlarından oluşan lisansüstü eğitim ve öğretimi düzenler.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 44 üncü maddesinin (c) fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

BEZMÎÂLEM

Rakamlar

YENİ KAYIT / NEW ADMISSIONS

İLÇE/DISTRICT	YÜKSEK LİSANS MASTER			DOKTORA DOCTORATE			TOPLAM TOTAL		
	E	K	T	E	K	T	E	K	T
Topl Öğrenci	55.116	37.008	92.124	7.139	5.926	13.065	62.255	42.934	105.189
SBE Öğrenci	3.359	4.654	8.013	837	1.191	2.028	4.196	5.845	10.041

TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI/TOTAL NUMBER OF STUDENTS

İLÇE/DISTRICT	YÜKSEK LİSANS MASTER			DOKTORA DOCTORATE			TOPLAM TOTAL		
	E	K	T	E	K	T	E	K	T
Topl Öğrenci	199.754	148.978	348.732	44.476	34.747	79.223	244.230	183.725	427.955
SBE Öğrenci	10.641	16.261	26.902	4.565	6.073	10.638	15.206	22.334	37.540

BEZMÎÂLEM

YÖK planlamalarında LÜE

**YÜKSEKÖĞRETİM
KURULU
STRATEJİK PLANI
2016-2020**

H.1.5.2 Yükseköğretim kurumlarında Ön Lisans, Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora düzeyindeki programların Üniversite – İş Dünyası süreçleri odaklı bilgi üretimi ve mezun yeterliliklerine yönelik geliştirilmesini teşvik etmek

BİLİM ve TEKNOLOJİ YÜKSEK KURULU KARARLARI

BİLİM VE TEKNOLOJİ YÜKSEK KURULU KARARLARI	2015/101	Üniversitelerin Ar-Ge Stratejilerinin Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalar Yapılması
	2015/102	Doktora Derecesine Sahip İnsan Kaynağının Nicelik ve Nitelik Olarak Artırılmasına Yönelik Çalışmalar Yapılması
	2015/103	Uluslararası Kuluçka Merkezi Desteğinin Geliştirilmesi ve Uygulamaya Alınması
	2014/105	Horizon 2020 Programı Ulusal İrtibat Kuruluşunun Görevlendirilmesi
	2013/101	Eğitimin Niteliğini Artırmak Amacıyla Durum Tespitine Yönelik Çalışmalar Yapılması
	2012/103	Lisans Düzeyinde Dijital Ders İçeriklerinin Geliştirilmesinin Teşvik Edilmesi ve Erişime Sunulması
	2012/104	Temel Yetkinliklerin Öğrencilere Daha Etkin Bir Şekilde Kazandırılması Amacıyla Öğretim Programlarının Revizyonuna Yönelik Çalışmalar Yapılması ve Eğitim İçeriklerinin Tasarlanması
	2012/106	Yurt Dışında Lisansüstü Eğitim Desteği Sağlayan Burs Programlarının Yeniden Yapılandırılması
	2012/108	Üniversiteye Giriş Sisteminin Yeniden Yapılandırılması
	2011/104	Üniversitede yenilikçiliğin ve girişimciliğin tetiklenmesi amacıyla politika araçlarının geliştirilmesi

BEZMÎÂLEM

Yurtdumuzda LÜE

- ABD programı esaslı olmakla birlikte “Hoca ağırlıklı”dır
- Dersler standartlıktan çıkarılmalı ve başlık ve içerikleri güncellenmeli
- Ders verimliliği denetlenmeli (geri bildirimler)
- Ders süre ve içerikleri programa bağlı olmalı
- Ödev ve seminerlere gereken önem verilmeli
- TİK’ler seminerler/savunma şeklinde şeffaf olmalı
- Sınavlar hocanın istediği tarzda değil belli normlarda olmalı not/değerlendirme belli/ölçülebilir ve objektif olmalı
- Dersler belli programa göre yapılmalı
- LÜE askerlik tecili programı olmaktan çıkarılmalı
- Raflara mahkum, tez elden bir tez değil ciddi ve yaygın etkisi ve katma değeri yüksek tezler yapılmalı
- Öğretim üyelerinin eğitim dışı meşguliyetleri azaltılmalı
- Programı ciddiye alan öğretim üyeleri teşvik edilmeli

Yurt dışında LÜE-ABD

- Hoca değil program esaslı
- Yoğun ders ve krediler
- Ödevler ve ara sınavlar
- Yeterlik sınavı ve danışman seçimi ve nitelikli tez
- Daha uluslararası
- Bildiri, yayın, proje ortaklığı, kongre şart/teşviki
- 4.000'den fazla üniversite
- Yükseköğrenim endüstrisi (20 milyar dolar/yıl)
- Dünyadaki bilimsel yayınların yarısı (270.000/18.000)
- OECD ülkelerinde dışarı giden öğrencilerin %32'si ABD'de
- ABD doktoralarının %36'sı yabancılar (12.000 Türk)
- Bunların %32'si ABD'de kalıyor, %49'u kalmak istiyor
- Ancak doktoralı ABD'lilerin %3'ü dışarıya gitmek istiyor

BEZMÎÂLEM

Yurt dışında LÜE-EU

- Almanya-İngiltere
- Hoca esaslı
- Ders yok, tez odaklı
- Akademik stajiyer usulu (Usta-Çırak)
- Daha az uluslararası
- Temel bir program değil bireysel program (heterojenite)
- Mübadele-mobilite daha az/zor (program homojenliği olmadığından)
- Hoca merkezli küçük ekip çalışması
- Hoca vizyonu ve entellektüel kapasitesi önemli

Uygulamada Genel Sorunlar

- **Ensitülerin kurumsal kimlikleri gelişmemiştir**
- Müstakil bina (Alt yapı-derslik, kütüphane, laboratuvar)
- Bütçe, kaynak
- Temsil sorunları
- Müstakil kadro
- Ar-Ge destekleri
- Nitelikli- araştırmacı asistan temini
- Nitelikli eğitim programı ve eğitim kadrosu
- İş çokluğu - Personel darlığı – Öğrenci işleri bürosu gibi
- Özgün / uluslararası olmayan, raflarda kalan tezler
- Aflar nedeni ile yığılma, mezun azlığı

Temsil

- 2 yıllık ön lisans (MYO)- Md
- 4 yıllık lisans / fakülte –Dekan
- Lisans + 2-4 yıl LÜE (4-5 fakülte ve 30-40 ABD ve yüzlerce öğretim üyesi binlerce öğrenciye sahip Enstitü) – Müdür
- (Yurt dışında: Graduate School - Dean)
- Yüksek Teknoloji Enstitüleri- Rektör
- Üniversite Yönetim kurullarında temsiliyet yok
- Ancak idari-bürokratik hemen tüm komisyonlarda var
- Bir örnek:

	<i>Özel Hizmet Taz %</i>	<i>Ek Gösterge Kats</i>
<i>Enstitü Sekreteri</i>	135	2.200
<i>Yüksek Okul Sekr</i>	145	2.200
<i>Fakülte Sekreteri</i>	145	3.000

Nitelikli araştırmacı-Asistan temini

- 2023 Vizyon hedeflerine göre araştırmacı-akademisyen sayısı: 300.000, LE đrencisi sayısı 20.000 olmalı
- Nitelikli araştırmacı temini için hedef: 10.000 doktora mezunu/yıl
- Çocukluktan itibaren teşvik ve yönlendirme
- Parlak đrencilerin tespit ve teşviki
- Beyin g yerine –tersine beyin göçünün teşviki
- LE burs ve teşviklerinin artırılması
- Kadro sayılarının artırılması
- Araştırmacı maaş vs. mali iyileştirmeler
- **Yurt dışından gl beyinleri ekebilmeli**

Nitelikli Eğitim Programı ve Kadrosu

- Programlar revize edilmeli, güncellenmeli
- Performans ve geri bildirim esaslı ve kaliteyi teşvik eden akademisyenler
- Başarılı ve yetenekli öğretim üyelerini akademiye çekme /tutma (özellikle tıp fakültelerinde)
- Tez danışmanlıklarının revizyonu
- LÜE açma ve sürdürme kriterlerinin revizyonu
- Bilimsel kıskançlık yerine rekabet ve paylaşım
- Uluslararası ortaklıklar ve değişim/hareket
- Yurt dışı eğitimlerin daha üstün olduğu ön yargısı
- Etik sorunlar

Ar-Ge

- GSMH içindeki Ar-Ge payı oranı yaklaşık %1, Hedef: %3 (OECD ort: %2-3,)
- Milli öncelik/yarar konuları
- Sanayi işbirliği, üretim ve teknolojik esaslı konulara öncelik
- Özel teşebbüs fonları, burs ve teşvikleri
- BAP TÜBİTAK teşvikleri
- Multidisipliner işbirliği

Tez kalitesi

- Yeni ve orijinal olmayan tekrar tezler yerine (*tez ve unvanların %85'i akademik ilerlemede kullanılıyor*)
- Özgün, katma değer üreten ve yaygın etkisi yüksek konularda tez
- TİK kurulları ve TİK seminerleri
- TEZ jürileri ve tez savunma sınavları
- Tez danışmanlıklarının niteliği
- Tez özel konularındaki suistimaller
- Yayın ve tebliğ zorunluğu
- Multidispliner yaklaşım teşviği

Teşekkürler

